

**Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра економічного аналізу і фінансів

Цуркан І.М.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»
для магістрів галузі знань 07 «Управління і адміністрування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»»**

**Дніпропетровськ
НГУ
2016**

Цуркан І.М. Програма навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» для магістрів галузі знань 07 «Управління і адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / І.М. Цуркан; Нац. гірн. ун-т., каф. економічного аналізу і фінансів. – Д. : НГУ, 2016. – 13 с.

Розглянуто і затверджено методичною комісією за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (протокол № від 2016) за поданням кафедри економічного аналізу і фінансів (протокол № від 2016).

ЗМІСТ

Розділ	Стор.
1. Вступ	4
2. Галузь використання	5
3. Нормативні посилання	5
4. Обсяг дисципліни	5
5. Результати навчання з дисципліни «Страховий менеджмент» та їх відповідність компетентностям	6
6. Форма підсумкового контролю	7
7. Тематичний план та розподіл обсягу за видами навчальних занять	7
8. Завдання для самостійної роботи здобувача	8
9. Рекомендована тематика науково-дослідної роботи зі студентами за дисципліною	8
10. Вимоги до засобів діагностики, методи та критерії оцінювання навчальних досягнень	9
11. Вимоги до комплексу навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни	9
12. Рекомендована література	9
Додаток А Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК	
Додаток Б Матриця відповідності визначених програмою дисципліни «Страховий менеджмент» результатів навчання та компетентностей	

1. Вступ

Програмні результати підготовки магістра фінансів, банківської справи та страхування визначені в стандарті вищої освіти [3].

В освітньо-професійній програмі Державного ВНЗ «Національний гірничий університет» [1] здійснено розподіл програмних результатів навчання за видами навчальної діяльності здобувача.

Загальна характеристика процесу навчання з дисципліни «Страховий менеджмент»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Обмеження щодо форм навчання	Немає
Освітня кваліфікація	Магістр фінансів, банківської справи та страхування
Опис предметної області	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Об'єкт(и) вивчення та діяльності: процеси управління діяльністю страхової компанії. ▪ Цілі навчання: здобуття знань і умінь з формування і реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній з врахуванням інтересів всіх учасників економічних відносин, які виникають в процесі забезпечення страхового захисту ▪ Теоретичний зміст предметної області ґрунтується на теоріях і концепціях фінансової науки, які визначають тенденції і закономірності функціонування й розвитку основ управління діяльністю страхових компаній. ▪ Методи, методики та технології: при проведенні лекцій: проблемні лекції, розгляд окремих дискусійних питань; при проведенні практичних занять: розгляд ситуаційних завдань, рішення задач, дискусії в малих творчих групах; при самостійній роботі: виконання індивідуального завдання (реферат, розрахункове завдання), самостійне вивчення матеріалу; поточні консультації. ▪ Інструменти: ЕОМ, мультимедійна техніка, демонстраційний матеріал, дидактичні матеріали для практичних робіт, самостійного вивчення матеріалу.
Базові дисципліни	Економіка підприємства; фінанси; менеджмент; страхування; страхові послуги; актуарні розрахунки.

2. Галузь використання

Робоча програма поширюється на кафедри, яким доручено викладання навчальної дисципліни наказом ректора.

Робоча програма призначена для:

- реалізації компетентнісного підходу при формуванні структури та змісту дисципліни;
- визначення інформаційної бази для формування засобів діагностики;
- внутрішнього та зовнішнього контролю якості підготовки фахівців;
- акредитації освітньої програми за спеціальністю.

Робоча Програма встановлює:

- форму підсумкового контролю;
- базові дисципліни та дисципліни, що забезпечуються;
- результати навчання за дисципліною та їх відповідність компетентностям;
- тематичний план та розподіл обсягу за видами навчальної діяльності
- завдання для самостійної роботи здобувача;
- вимоги до засобів діагностики, методи та критерії оцінювання навчальних досягнень;
- вимоги до комплексу навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни.

3. Нормативні посилання

Робоча програма дисципліни «Страховий менеджмент» розроблена на основі таких нормативних документів:

1. Освітня програма підготовки магістра за спеціальністю галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.» / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2016. – ____ с.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти (постанова КМ України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти»).

3. Стандарт вищої освіти другого рівня (магістр) галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. – Затверджено і введено в дію наказом МОН України від _____ № _____.

4. Положення про організацію атестації здобувачів вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет» / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2015. – 38 с.

5. Положення про організацію освітнього процесу за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою. Стандарт вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет» / Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2015. – 25 с.

4. Обсяг дисципліни

Загальний обсяг – 5 кредитів ECTS (150 академічних годин).

5. Результати навчання з дисципліни «Страховий менеджмент» та їх відповідність компетентностям

5.1 Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» згідно з СВО другого рівня (магістр) галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в процесі професійної діяльності або навчання у сфері страхового менеджменту, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог до професійної, навчальної або дослідницької діяльності.
Загальні компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність проводити дослідження та генерувати нові ідеї. 2. Здатність проявляти лідерські навички. 3. Здатність вести переговори та розв'язувати конфлікти. 4. Здатність до мотивації та досягнення спільної мети. 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення. 6. Здатність працювати автономно. 7. Здатність працювати у міжнародному просторі.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. 2. Здатність оцінювати ресурсний потенціал страховика. 3. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для моделювання страхової діяльності з урахуванням внутрішніх і зовнішніх факторів в умовах ризику. 4. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері страхового менеджменту. 5. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері страхового менеджменту. 6. Здатність демонструвати поглиблені знання у сфері страхового менеджменту. 7. Здатність використовувати положення і методи дослідження інших наук для розв'язання професійних та наукових задач у сфері страхового менеджменту. 8. Здатність формулювати наукові завдання з управління страховою діяльністю, обирати напрями і методи досліджень. 9. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації для вирішення професійних і наукових завдань з управління страховою діяльністю. 10. Здатність формувати систему комунікацій та інформаційного забезпечення страховика.

5.2 Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти в процесі вивчення дисципліни «Страховий менеджмент», сформульований у термінах результатів навчання

1. Планувати та управляти часом при проведенні досліджень.
2. Проводити дослідження, генерувати нові ідеї, здійснювати інноваційну

діяльність.

3. Демонструвати навички самостійного прийняття рішень, бути лідером, нести відповідальність за стратегічний розвиток команди.

4. Використовувати навички ведення переговорів та розв'язання конфліктів в професійній діяльності та при проведенні досліджень.

5. Проявляти вміння працювати в команді, мотивувати та управляти роботою інших для досягнення спільної мети.

6. Оцінювати сучасний стан страхування і приймати обґрунтовані рішення.

7. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток.

8. Обирати методи адаптації та напрями використання міжнародних стандартів та нормативів в професійній діяльності.

9. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

10. Демонструвати управлінські навички у сфері страхового менеджменту.

11. Застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень.

12. Адаптувати положення та методи дослідження інших наук для розв'язання професійних та наукових задач у сфері страхового менеджменту.

13. Систематизувати та аналізувати інформацію для вирішення професійних та наукових завдань у сфері страхового менеджменту.

14. Здійснювати самостійне дослідження та презентувати його результати з вмінням виокремлювати особистий внесок.

6. Форма підсумкового контролю

Екзамен за результатами поточного контролю у формі виконання комплексної контрольної роботи.

7. Тематичний план та розподіл обсягу за видами навчальних занять

Види, тематика навчальних занять, шифри дисциплінарних результатів навчання	Обсяг, години		
	ауд.	СРС	разом
ЛЕКЦІЇ			
1. Зміст страхового менеджменту, його складові та завдання	2	2	4
2. Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією	2	4	6
3. Стратегія управління страховою організацією	2	7	9
4. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	2	4	6
5. Управління відбором ризиків на страхування	2	5	7
6. Врегулювання страхових претензій	2	8	10

Види, тематика навчальних занять, шифри дисциплінарних результатів навчання	Обсяг, години		
	ауд.	СРС	разом
7. Управління фінансовими результатами страхових компаній	2	6	8
8. Управління платоспроможністю страхових компаній	2	7	9
9. Управління фінансовою надійністю страхової компанії	2	6	8
10. Антикризове управління в страхових компаніях	2	5	7
ПРАКТИЧНІ			
1. Зміст страхового менеджменту, його складові та завдання	2	2	4
2. Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією	2	4	6
3. Стратегія управління страховою організацією	2	6	8
4. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	2	4	6
5. Управління відбором ризиків на страхування	2	5	7
6. Врегулювання страхових претензій	2	8	10
7. Управління фінансовими результатами страхових компаній	2	6	8
8. Управління платоспроможністю страхових компаній	2	6	8
9. Управління фінансовою надійністю страхової компанії	2	6	8
10. Антикризове управління в страхових компаніях	2	5	7
РАЗОМ	44	106	150
Лекції	20	54	74
Практичні заняття	20	52	72
Контрольні заходи	4		4

8. Завдання для самостійної роботи здобувача

Основні завдання для самостійної роботи:

- 1) попереднє опрацювання інформаційного забезпечення за кожною темою;
- 2) розв'язання завдань самоконтролю за кожною темою;
- 3) виконання тематики науково-дослідної роботи;
- 4) підготовка до підсумкового контролю.

9. Рекомендована тематика науково-дослідної роботи зі студентами за дисципліною

1. Місце та значення системного і ситуаційного підходів у страховому менеджменті страхової діяльності. Основні властивості системи.

2. Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності. Структура страхового законодавства України.

3. Стратегічний менеджмент страхової діяльності як динамічна сукупність взаємопов'язаних процесів аналізу середовища, визначення місії та цілей.

4. Стан і напрямки розвитку стратегічного менеджменту страхової діяльності в Україні.

5. Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на створення різновидів організаційно-правових форм здійснення страхової діяльності на вітчизняному ринку.

6. Основні розділи типового бізнес-плану: призначення плану, вихідна інформація про страхову компанію та її сегмент страхового ринку, вибір страхових послуг, дослідження ринку тощо.

7. Страховий маркетинг. Розвиток продуктової стратегії страхової компанії.

8. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць Бостонської консультативної групи, фірми МакКінзі та ін.

9. Сучасний стан і напрямки розвитку управління якістю страхових продуктів в Україні.

10. Процедури менеджменту ризиків у страховій діяльності. Особливість ідентифікації та оцінки ризиків страхової діяльності.

11. Основні принципи та особливості управління фінансами страхової компанії.

10. Вимоги до засобів діагностики, критерії та процедури оцінювання навчальних досягнень

Інформаційною базою для формування засобів діагностики (тестів відкритого чи закритого типу) є система компетентностей, що передбачена даною програмою.

Вимоги до засобів діагностики, критерії та процедури оцінювання навчальних досягнень формуються згідно з Положенням про організацію атестації здобувачів вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет», Положенням про організацію освітнього процесу за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою. Стандарт вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет» / Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2015. – 25 с.

11. Вимоги до комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни

Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, має бути розташований на сайті кафедри ЕАіФ та повинен містити [2]:

1. Робочу програму дисципліни;
2. Навчальний контент (інформаційне забезпечення лекцій);
3. Методичне забезпечення практичних занять;
4. Матеріали методичного забезпечення самостійної роботи студента щодо:
  - попереднього опрацювання інформаційного забезпечення за кожним модулем (темою);
  - розв'язання завдань самоконтролю за кожною темою;
  - виконання індивідуального розрахункового завдання;
  - підготовки до захисту індивідуального розрахункового завдання;
  - підготовки до підсумкового контролю;
5. Завдання комплексної контрольної роботи для підсумкового контролю рівня сформованості дисциплінарних компетентностей

12. Рекомендована література

12.1 Основна

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування» від 4 жовтня 2001р. № 2745-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

2. Податковий кодекс України, від 02.12.2010 р. №2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)
3. Архипов А.П. Финансовый менеджмент в страховании: учебник. – М.: Финансы и статистика; ИНФРА-М, 2010. – 320с.
4. Никулина Н.Н., Эриашвили Н.Д. Страховой менеджмент. Учебное пособие. – М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 703 с.
5. Никулина Н.Н. Финансовый менеджмент страховой организации: учеб.пособие для студ.вузов, обучающихся по специальностям (080105) «Финансы и кредит», (080109) «Бухгалтерский учет, анализ и аудит» / Н.Н. Никулина, С.В. Березина. – М. ЮНИТИ-ДАНА, 2008. – 431с.
6. Страховий менеджмент: підручник / [Осадець С.С., Мурашко О.В., Фурман В.М., Баранов А.Л., Баранова О.В., Залєтов О.М., Нечипоренко В.І.]; за ред. д-ра економ. наук, проф. С. С. Осадця. – К.: КНЕУ, 2011. – 333 с.
7. Страхування: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
8. Страхування: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. С. С. Осадець. – К.: КНЕУ, 2002. – 528 с.
9. Ткаченко Н. Страхування: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів/ Наталія Володимирівна Ткаченко. – К.: Ліра-К, 2007. – 375 с.
10. Супрун А.А. Страховий менеджмент: навч.посіб./ А.А. Супрун, Н.В. Супрун. – Львів: Магнолія-2006, 2011. – 301 с.
11. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.

Додаток А

Таблиця А1

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Здатність проводити дослідження та генерувати нові ідеї		+		
Здатність проявляти лідерські навички				+
Здатність вести переговори та розв'язувати конфлікти			+	
Здатність до мотивації та досягнення спільної мети			+	
Здатність приймати обґрунтовані рішення				+
Здатність працювати автономно				+
Здатність працювати у міжнародному просторі			+	
Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності	+			
Здатність оцінювати ресурсний потенціал страховика		+		
Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для моделювання страхової діяльності з урахуванням внутрішніх і зовнішніх факторів в умовах ризику	+			
Здатність застосовувати управлінські навички у сфері страхового менеджменту			+	
Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері страхового менеджменту		+		
Здатність демонструвати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту	+			
Здатність використовувати положення і методи дослідження інших наук для розв'язання професійних та наукових задач у сфері страхового менеджменту		+		
Здатність формулювати наукові завдання з управління страховою діяльністю, обирати напрями і методи досліджень		+		
Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації для вирішення професійних і наукових завдань з управління страховою діяльністю		+		
Здатність формувати систему комунікацій та інформаційного забезпечення страховика		+		

**Матриця відповідності визначених програмою дисципліни «Страховий менеджмент»
результатів навчання та компетентностей**

Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																		
		Загальні							Спеціальні (фахові)											
		1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Планувати та управляти часом при проведенні досліджень	+																			
Проводити дослідження, генерувати нові ідеї, здійснювати інноваційну діяльність	+	+																		
Демонструвати навички самостійного прийняття рішень, бути лідером, нести відповідальність за стратегічний розвиток команди	+		+																	
Використовувати навички ведення переговорів та розв'язання конфліктів в професійній діяльності та при проведенні досліджень	+			+																
Проявляти вміння працювати в команді, мотивувати та управляти роботою інших для досягнення спільної мети	+				+															
Оцінювати сучасний стан страхування і приймати обґрунтовані рішення	+					+														
Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток	+						+													
Обирати методи адаптації та напрями використання міжнародних стандартів та нормативів в професійній діяльності	+							+												
Використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності	+								+											

Вміти оцінювати ресурсний потенціал страховика	+										+								
Здійснювати моделювання страхової діяльності з урахуванням внутрішніх і зовнішніх факторів в умовах ризику	+											+							
Демонструвати управлінські навички у сфері у страхування	+												+						
Обґрунтувати управлінські рішення у сфері страхування та оцінювати їх ефективність	+													+					
Застосовувати поглиблені знання у сфері страхового менеджменту для прийняття рішень	+														+				
Адаптувати положення та методи дослідження інших наук для розв'язання професійних та наукових задач у сфері страхування	+															+			
Виявляти проблеми, визначати наукові завдання з управління страховою діяльністю і обирати методи для їх розв'язання	+																+		
Систематизувати та аналізувати інформацію для вирішення професійних та наукових завдань з управління страховою діяльністю	+																	+	
Розробляти завдання для проектування інформаційних систем страховика	+																		+
Здійснювати самостійне дослідження та презентувати його результати з вмінням виокремлювати особистий внесок	+		+																

Навчальне видання

Цуркан Ірина Миколаївна

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Страховий менеджмент»
для магістрів галузі знань 07 «Управління і адміністрування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Видано
у Державному вищому навчальному закладі
«Національний гірничий університет».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 49005, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19. від

Оприлюднено
на сайті Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий
університет» за адресою
http://www.nmu.org.ua/ua/content/infrastructure/structural_divisions/science_met_central/skladovi-normativnoi-bazi-v-sferi-osviti-ngu/index.php